

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р **Светлана Георгиева Димитрова-Гюзелева**, НБУ, професионално направление 1.3. *Педагогика на обучението по ...*, научна специалност *Методика на обучението по чужд език (английски)*, член на научното жури (Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” № 974 / 20.05.2019)

за защита на дисертация на тема: *"Terminological Verb Collocations: A Contrastive Perspective"* (*Терминологични глаголни колокации: Контрастивен анализ*)

за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**” в област на висшето образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология*, научна специалност *Общо и сравнително езикознание (Приложна лингвистика)*,

на **Добромира Господинова Хичева** – докторант на самостоятелна подготовка към Катедрата по германистика и романистика, Филологически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”

1. Данни за докторанта

Добромира Хичева придобива ОКС „магистър“ по Английска филология през 1994 г. във ФКНФ на СУ „Св. Кл. Охридски”. След дипломирането си работи като учител по английски език в училища "Фарос" и едновременно с това е екскурзовод с английски език към "Балкантурист", София, а по-късно и организатор по туризма към "Балкан рут" ООД. През 2000 г. Добромира Хичева постъпва на работа в Центъра по приложна лингвистика на Университета по архитектура, строителство и геодезия, където и понастоящем е старши преподавател по английски език (от 2003 г.). През годините Добромира Хичева е била хоноруван преподавател по общ и специализиран (технически) английски език към Департамента за езиково обучение към СУ „Св. Кл. Охридски”, към Института по компютърни и комуникационни системи на Българската академия на науките, към Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“, към издателство „Просвета” и Нов български университет, като работи с обучавани на различни езикови нива и се стреми да използва разнообразни съвременни методи за чуждоезиково обучение, които да ангажират обучаваните и да гарантират успеха им в усвояването на чуждия език.

Тук следва да се отбележи и фактът, че ст. преп. Добромира Хичева се е включила няколкократно през годините в специализациите по програма ЕИП (напр. в Рейкявик, Исландия и Берген, Норвегия), както и в академичния обмен на преподаватели по програма Еразъм, като е посетила и/или провела семинари в редица европейски университети (напр. Мадрид, Испания; Ковънтри, Великобритания; Лил, Франция; Гранада, Испания; Барселона, Испания и Лисабон, Португалия).

В рамките на своя университет, ст. преп. Добромира Хичева се включва активно в управлението на академичния живот, като в периода 2009 г. – 2014 г. е председател на Общото събрание на Департамента по приложна лингвистика и физическа култура към УАСГ, а след това е и директор на същия департамент (2014 – 2016).

Научноизследователските й интереси и търсения са свързани с научната терминология и превода на научно-техническа литература (от английски на български и от български на английски език). Съавтор е на учебник по английски език за

студентите от УАСГ (*"English in Architecture, Civil Engineering and Geodesy"*, 2011/2014), върху който работи съвместно със своя първи научен ръководител, проф. Боян Алексиев. Участва с доклади в редица международни и национални научни конференции (напр. в Кириккале, Турция; в Братислава, Словакия; в Берлин, Германия) и има 6 публикации в реферирани наши и чуждестранни научни сборници, като 5 от тях са по-конкретно обвързани с темата на дисертацията ѝ. Няма забелязани цитирания на нейни публикации от други изследователи по темата, което вероятно е показателно за липсата на лингвистични проучвания в специализираната терминологична област, която докторантката изследва, а именно терминологичните глаголни колокации в строителната лексика и техните преводни еквиваленти на български език.

2. Данни за дисертацията и автореферата

На първо място бих искала да отбележа, че дисертационният труд на Добромира Хичева е разработен на английски език (отличаващ се с прецизност и качество на академичния стил), но за целите на настоящата процедура докторантката е представила автореферат на български език, който като цяло адекватно отразява съдържанието на представения дисертационен труд.

Дисертацията съдържа 140 страници и 4 отделни приложения, които илюстрират начина на работа на докторантката с експертите-валидатори на терминологичните банки и тяхната роля при дефинирането и превода на конкретните терминологични единици. Самата дисертация се състои от увод, шест глави за представяне на резултатите от критичния преглед на литературата по проблема и данните от емпиричното изследване (вкл. и кратко приложение с авторски задачи, насочени към упражняване на конкретни терминологични глаголни колокации в контекста на курса по специализиран технически английски език за студентите от УАСГ), заключение, в което се правят кратки обобщения на изводите от отделните глави, и библиография с използваната литература. В текстовата част са включени множество диаграми и таблици за онагледяване на различните теоретични подходи при категоризацията на термините и резултатите от проведеното емпирично проучване на база представителен ексцерпиран корпус от терминологични глаголни колокации (с ключови думи *стомана, бетон, дървесина и пластмаса*) от печатни и онлайн материали. Библиографията обхваща близо 100 публикации от наши и чуждестранни изследователи по темата, на които докторантката директно се позовава в своята дисертация, както и още 30-ина заглавия, които е ползвала при оформянето на своята теза. Подробно са описани и източниците, които използва при извличането на изследвания корпус от колокации.

В настоящето становище ще се опитам накратко да очертая онези области от дисертационния труд на Добромира Хичева, които смятам за особено успешни и които хвърлят светлина върху научно-изследователските ѝ умения.

В своя дисертация *"Terminological Verb Collocations: A Contrastive Perspective"* („Терминологични глаголни колокации: Контрастивен анализ“) докторантката изследва специализирания в областта на строителството технически английски език, като отделя

особено внимание на методологията за правилна идентификация на терминологичните колокации, което е от ключово значение за намиране на техните точни преводни еквиваленти, за тяхната систематизация и категоризация в лексикографски справочници и за изготвянето на ефективни и качествени учебни помагала по специализиран английски език. В обобщение може да се каже, че предметът и обектът на изследването са ясно и точно дефинирани, поставените цели и задачи – реално постижими, а актуалността и научно-приложната значимост на темата са обвързани с разширяването на възможностите за изследване на характеристиките на специализирания чужд език чрез съвременните методи на компютърната и корпусната лингвистика, както и с нарастващото обществено внимание към ефективното общуване между специалистите в дадената професионална област и адекватната им подготовка за успешно използване на езика на професията.

Представянето на теоретичната рамка на изследването и свързания с нея преглед на литературата в глави 1, 2 и 4 от дисертацията са определено сред основните достойнства на работата на докторантката. Уважение заслужава опитът на Добромира Хичева за изчерпателност в представянето и обобщаването на българските и чуждестранните публикации, свързани с изясняване на същността на терминологичните колокации като специализирани лексикални комбинации и обосновка на решението да възприеме комбинирания таксономично-рамков подход към идентифицирането на терминологичните глаголни колокации в изследвания специализиран контекст на употреба на езика. Последното прагматично решение е оправдано от изследователска гледна точка, защото предварителната категоризация на събитията/явленията в концептуални групи (валидирани с помощта на експерти за уточняване на категориите и дефинициите на специалните глаголи, с които термините от под-домейна на строителните материали колокират) прави „аналитичната процедура по-съвместима с последващия терминологичен контрастивен анализ” (стр. 7 от автореферата), целящ по-оптимално решаване на някои от проблемите при превода на термините на български език (синоними на преводни еквиваленти, терминологични празнини, дълги преводни еквиваленти и нарушение на терминологичната системност).

Сред приносните моменти на дисертационния труд на Добромира Хичева е и емпиричното изследване, проведено на база ексцерпиран корпус от терминологични глаголни колокации в рамките на техническия английски език /в поддомейна на *строителните материали* като част от домейна на *строителното инженерство*/ от печатни текстове и онлайн материали (напр. глосари, учебници, статии). Важно е да се отбележи, че този текстови корпус е съставен по определени научно обосновани критерии (вж Глава 3) и в проучването е подложен на компютърна обработка чрез полу-автоматичния терминеоекстрактор ТЕРМОСТАТ, който запазва и част от контекста на употреба съответната терминологична колокация. Особено ценни са и графичните изображения представени в тази глава от дисертацията, декомпозиращи съдържанието/ рамковата семантика на някои от основните термини (на база ключовите думи от терминологичните колокации), в които глаголите са организирани според различните процеси (съответно сцени/рамки), в които те се използват.

Не на последно място похвала заслужават и приложните аспекти от дисертационния труд на Добромира Хичева: контрастивният анализ на английските и българските терминологични глаголни колокации от поддомейна на *строителните материали* (виж Глава 5 от дисертацията, където са представени няколко конкретни изследователски казуса за намиране на най-точните преводни еквиваленти на дадените терминологични колокации) и поредицата от примерни авторски адаптации на задачи за усвояване на лексика (базирани на техниките на Лексикалния подход на Майкъл Луис в чуждоезиковото обучение), които целят да допълнят и надградят върху материала, който се предлага на студентите в УАСГ в рамките на специализирания курс по технически английски език – разбира се с акцент върху терминологичните глаголни колокации. Моят единствен въпрос в това отношение е дали студентите, за които са предназначени тези задачи, имат понятие за тези термини (и тяхното специализирано значение) на родния си език и доколко липсата на такова разбиране (т.е. липсата на специализирани предметни знания) може да повлияе върху успешното усвояване на термините на чуждия език.

В заключение бих искала да отбележа, че предлаганият за разглеждане дисертационен труд на Добромира Хичева е завършен, интердисциплинарен, самостоятелно изготвен и като цяло добре структуриран научен труд, третиращ интересен и актуален лингвистичен феномен. Направените критични бележки в изложеното становище от мен по-горе не накърняват значимостта и приносите моменти на дисертацията; безспорни са и изследователските качества на докторантката и нейните умения за създаване на научен текст, отговарящ на академичните стандарти за подобен тип текст.

3. Заключение

Всичко изложено по-горе ми дава достатъчно основание да препоръчам на уважаемото научно жури да даде положителна оценка на дисертацията "*Terminological Verb Collocations: A Contrastive Perspective*" (в едно с автореферата и публикациите на докторантката по темата) и да присъди на **Добромира Господинова Хичева** образователната и научна степен „**доктор**” в област на висшето образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология*, научна специалност *Общо и сравнително езикознание (Приложна лингвистика)*.

24.06.2019 г.

Подпис:

/доц. д-р Св. Димитрова-Гюзелева/